

Inzko: Slovenci čakajo na ureditev več vprašanj

Pred obiskom Nataše Pirc Musar na Dunaju Slovenska predsednica se bo v začetku prihodnjega tedna sestala z avstrijskim zveznim predsednikom Alexandrom Van der Bellnom

Ivan Lukan

CELOVEC Predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar se bo prihodnji ponedeljek na Dunaju sešla z avstrijskim predsednikom Alexandrom Van der Bellnom. Še pred tem se bo predsednica danes v Ljubljani sestala s predstavnikoma koroških in štajerskih Slovencev.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Valentin Inzko je glede pričakovanih srečanj predsednikov obeh držav »realističen«, opozarja pa, da je odprtih še več vprašanj v zvezi z uresničitvijo 7. člena Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 in tudi memoranduma iz leta 2011, ko je manjšina pristala na boleč kompromis o postavitvi dvojezičnih tabel v 163 krajih na južnem Koroškem. Ob tem je še posebej izpostavil neuresničeno obljubo tedanje avstrijske vlade, da bo pospešeno sprejela nov, manjšini naklonjen Zakon o narodnih skupinah.

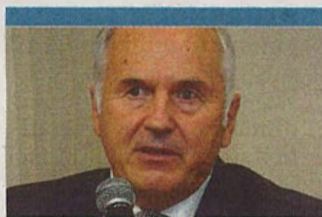
Predsednica Nataša Pirc Musar je ob prevzemu predsedniških dolžnosti 23. decembra lani poudarila, da ceni, kar je njen predhodnik Borut Pahor naredil za Slovence v zamejstvu. Sama pa obljublja, da bo to politiko in držo do Slovencev izza meje nadaljevala.

Začetek s sporno izjavo

Svojo izjavo za avstrijsko radiotelevizijo (ORF), dano še pred nastopom položaja, češ da je 7. člen Avstrijske državne pogodbe (ADP) »vzorno izpolnjen« in ki je povzročila precejšnjo nejevoljo v vrstah manjšine – Inzko je takrat poudaril, da »o zgledni ureditvi ni mogoče govoriti« -, je Pirc Musar v pogovoru za Delo toliko »popravila«, češ da so njene izjave na pačno razumeli in da sta ADP in njen 7. člen »temelj izvrševanja manjšinskih pravic na Koroškem. In tu zaveza iz ADP ni v celoti izvršena«, je navedla. Dodala je še, da je pravica do rabe

Zvezni predsednik Alexander Van der Bellen je januarja letos nastopil svoj drugi mandat ANSA

»Koroški Slovenci pričakujemo vsebinske premike

Valentin Inzko
predsednik NSKS

jezika temelj obstoja manjšine in da upa, da bo to vprašanje čim prej urejeno – »s sodelovanjem slovenske skupnosti v Avstriji.«

Inzko je v začetku tedna v pogovoru za slovenski spored ORF v Celovcu dejal, da so tedanje motnje zdaj »zgladile« ter da je posvet pomemben, saj bo predsednica »iz prve roke objektivno seznanjena s položajem slovenske narodne skupnosti v Avstriji«. Z izborom sogovornikov Nataša Pirc Musar nadaljuje ustaljeno prakso svojega predhodnika Boruta Pahorja, je ugotovil predsednik NSKS.

»Predsednik lahko opozarja«

Inzko meni, daje obisk Pirc Musarjeve pri Van der Bellnu predvsem simbolne narave, toda slovenska manjšina na Koroškem si tudi želi, da bi slovenska predsednica Pirc Musar avstrijskemu predsedniku, ki je nedvoumno naklonjen vsem v Avstriji živečim manjšinam, posredovala sporočilo, da koroški Slovenci od Republike Avstrije

končno pričakujejo vsebinske premike. Konkretno nov zakon o narodnih manjšinah, ki je bil obljubljen pred dvanajstimi leti ob političnem kompromisu o postavitvi 163 dvojezičnih tabel na južnem Koroškem.

»Zvezni predsednik Alexander Van der Bellen sicer ni kriv, da se v tem vprašanju toliko časa ni kaj premaknilo, saj gre za vprašanje, ki bi ga moral urediti avstrijski parlament. Lahko pa avstrijsko vlado in parlament opozarja na obljube, dane pred dvanajstimi leti in še vedno neizpolnjene,« je Inzko izrazil pričakovanja slovenske manjšine na Koroškem.

V zvezi z drugimi še odprtimi vprašanji je Inzko opozoril tudi na stanje pri dvojezičnem sodstvu, kjer dve tretjini manjšine nimata pravice do rabe materinščine, prav tako ni docela rešeno vprašanje uradnega jezika. Manjšina še čaka tudi na sodobno ureditev dvojezičnega šolstva (vključno s predšolsko vzgojo) na Koroškem.

Kako priti do demokratičnega zastopstva manjšin

Manjšine v Avstriji Kritični glasovi na račun avstrijske vlade, ker se ji nič ne mudi z novelizacijo zakona o narodnih skupnostih

DUNAJ Na dunajski Diplomatski akademiji je Mohorjeva družba iz Celovca predstavila obsežen zbornik z naslovom *Razvoj pravic narodnih skupnosti in manjšinska politika v preteklosti*. Knjiga je nastala po lanski odmevni mednarodni znanstveni konferenci z naslovom *Gemeinsam/Skupno*. Konferenca je bila že petič del političnega izobraževanja ene najstarejših avstrijskih založb sploh.

Glavni tok živahne razprave, ki se je vnela po predstavitvi knjige, je bil o tem, kako naj avstrijske avtohtone manjšine pridejo do svojih demokratičnih javnopravnih zastopstev. Kot je povedal doktor mednarodnega prava in zaslužni profesor dunajske univerze Gerhard Hafner, bi namreč šele takšno zastopstvo pomenilo demokracijo »od spodaj, ne pa da se manjšinam predstavnikove vsiljuje od zgoraj, kot je to zgodilo pri članih manjšinskih sosvetov pri uradu zveznega kanclerja«. Hafner se je sprehodil skozi zgodovino kodifikacije zaščite koroških Slovencev. Obljube po senžermenski pogodbi leta 1918 je primerjal z »beračevo župo«, ki pa postala veliko močnejša leta 1955 z Avstrijsko državno pogodbo in njenim sedmim členom. Leta 1976 je sledil zakon o narodnostnih skupinah, ki je v Avstriji priznal šest manjšin, leta pa kompromis o dvojezičnih krajevnih tablah.

Od tedaj pa se razen povečanja podpor manjšinskim organizacijam ob stoti obletnici koroškega plebiscita »ne zgodi nič«, je Hafner bil kritičen do avstrijske vlade. Menil je tudi, da je Svet Evrope, denimo s svojo Listino o manjšinskih in regionalnih jezikih in Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin do naro-

dnih skupnosti veliko bolj afirmativen kakor EU.

Tudi o Minority Safepacku

Moderator večera Günther Rautz z bocenskega inštituta za manjšinsko pravo Eurac je povedal, da je evropska federacija manjšin FUEN zbrala več kot milijon podpisov v več kot sedmih članicah, kot je za uspeh državljske pobude treba. Zahtevajo, da EU sprejme Manjšinski zaščitni paket (Minority Safepack). »Pobudo je potrdil Evropski parlament, nato pa se je zavleklo pri Evropski komisiji, ki se je vmes zamenjala, pobuda pa se je znašla pred Evropskim sodiščem za človekove pravice v Strasbourgju, ki razsoja letos 23. junija. Upam, da bo uspelo,« je povedal Južni Tirolec.

Novi avstrijski zakon o narodnih skupnostih bi moral predvideti demokratično izvoljeno javnopravno zastopstvo avstrijskih manjšin, je v razpravi vztrajal tudi nekdanji diplomat in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Valentin Inzko: »Koroški Slovenci smo že pripravili dokument na 80 straneh, kako priti do našega demokratičnega javnopravnega zastopstva. Na volitvah bi ga izbralo okoli 800 predstavnikov naših društev. Na predlogu so že podpisali vseh treh naših krovnih organizacij. Vendar se pri vladi nič ne premakne!«

Dvojezični zbornik, teme in avtorje je uvodoma predstavila znana politologinja Kathrin Stainer-Hämmerle z beljaške Visoke strokovne šole, pozdrave pa sta izrekla namestnica direktorja akademskih in regionalnih jezikov in Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin do naro-

Boris Jaušovec

Golobova koalicija in opozicija merili moči

Slovenija Interpelacija z demonstracijo

LJUBLJANA V Državnem zboru sta včeraj v večurni razpravi ob interpelaciji vlade Roberta Goloba, ki jo je vložila SDS zaradi ukinitve urada za demografijo in združitve, merila inoči vladna koalicija in opozicija. Glasovanje ni bilo predvideno. Največ zanimanja je pritegnil besedni dvoboj med premier-

govim predhodnikom Janezom Janšo. Dogajanje je pospremljalo shod na Trgu republike, kjer je desnica protestirala proti ukinitvi samostojnega muzeja slovenske osamosvojitve.

Opozicija vladi očita tudi opustitev dolžnega ravnanja na področju zdravstva in preprečevanja nezakonitih migracij.

začetku njenega mandata slišati velike besede o reformah, po skoraj enem letu pa je od vseh teh reform na mizi ostala zgolj reforma časovnic. Golob je očitke zavrnil, poudaril je med drugim nizke cene energije v primerjavi z drugimi državami. Delo vlade so zagovarjali ministri in poslanske skupine koalicije. Luka Mesec (Levica) je med drugim zatrdil, da opozicija vlado demonizira. V opozicijskih poslanskih skupinah menijo, da je vlada pri uvajanju reform neuspešna.

Na Trgu republike se je na pobudo Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve na zborovanju za Slovenijo in resnico zbralo nekaj sto ljudi, ki so

ske osamosvojitve. Pridružili so se jim tudi Janša, Lojze Peterle in drugi politiki.

Zdravstvo na čakalju

Zaradirazpraveo interpelaciji je vlada odpovedala za včeraj predvidena pogajanja o zdravstvenem plačnem stebru, kot tudi pogajanja prihodnji teden. Do te odločitve so kritični sindikati. V zdravniškem sindikatu Fides od vlade zahtevajo, da še v tem mesecu predstavi celovit predlog vsebin stebra, vključno s tarifnim delom. V sindikatu zdravstva in socialnega varstva pa izražajo skrb, da bi lahko časovna stiska, v kateri se bodo zaradi zamika pogajani zagotovo znašli, vpliva-

Pirc Musar na Madžarskem govorila tudi o manjšinah

BUDIMPEŠTA Tako z madžarsko predsednico Katalin Novak kot s premierjem Viktorjem Orbanom je slovenska predsednica Nataša Pirc Musar, ki se je včeraj mudila na obisku v Budimpešti, govorila tudi o položaju manjšin na obeh straneh meje. Pirc Mu-

obiskala porabske Slovence in ob tem izrazila zadovoljstvo, da se položaj slovenske narodne skupnosti na Madžarskem izboljšuje, da pa izzivi še vedno obstajajo, saj skupnost potrebuje pomoč pri prizadevanjih za zmanjševanje stopnje ekonomskih migracij.

Slovenska predsednica je sicer ob obisku poudarila pomen dobrososedskih odnosov in prijateljstva med državama, čeprav ti nimata o vsem enakih stališč, poroča Sta.

Orban pa je po poročanju madžarske tiskovne agencije MTI poudaril, da lahko Slovenija in Madžarska kot dobrososedni vedno računata druga na druga, manjšini pa je označil